

AXIS POLARIS

TRADICIONÁLIS TANULMÁNYOK

AXIS POLARIS

TRADICIONÁLIS TANULMÁNYOK

IX

AXIS POLARIS

TRADICIONÁLIS TANULMÁNYOK

Szerkesztő és kiadó: Bódvai András
Budapest, 2010

Köszönetet mondunk Horváth Róbert úrnak a folyóirat szerkesztésében nyújtott segítségével

Kontrollszerkesztő: Murányi Tibor
Műszaki szerkesztő: Vukics András

Nyomás és kötés: Prospektkop Nyomdaipari és Kereskedelmi Bt.

ISSN 1587–1118

A folyóirat kapható a Fehérlófia könyvesboltban
(1185 Budapest, József krt. 44. – József u. sarok)
valamint a nagyobb könyvesboltokban

ŚAṆKARA

NYOLC HIMNUSZ ÉS KÖLTEMÉNY

ELŐHANG (Horváth Róbert)

 z Ādi Śaṅkarācārya Bhagavatpādának tulajdonított *stotrák* és más költemények összességében véve nehezebben fordíthatók az általa írt és a neki tulajdonított hosszabb bölcséleti műveknél. Ezekben a kompozíciókban különösen nagy szerepet szánt a költészetnek: majdnem ugyanakkorát, mint a metafizikai mondanivalónak. Szóhasználatuk, kreatív szóalkotásaik, versformáik megvalósítása okán a szakrális költészet legkimagaslóbb művei közé tartoznak. Egyetlen mai nyelvre sem fordíthatók szépségük és tartalmuk csorbítása nélkül. Magyarul közelítőleg is csak két megoldással lehetne visszaadni őket: egy Weöres-nívójú versfordítás és egy szó szerinti szövegfordítás együttese révén.

Sajnos a nyugati változatok tartalmi szempontból is csupán kivonatos, elmesélő fordítások, melyek a sorok (túlzott) összekapcsolása, átfogó leírása és szükségszerűen részleges értelmi visszaadása révén születnek – hasonlóan a *sūtrák* mai fordításaihoz. A pontosabb, szöveghűbb megoldási kísérletek általában nyelvi erőszaktetelek, melyek annyi szépséget sem nyújtanak, mint amire az adott nyelv prózában képes lenne.

Pedig Śaṅkara himnuszai számos *sūtránál* többet jelentenek abból a szempontból, hogy „A hajnali felidézés himnuszát” például India-szerte *mantraként* is recitálják. Svāmī Veda Bhārati, a hindú hagyomány egyik élő szellemi tekintélye a *mantrák* jelentésével kapcsolatban ezt írta: „bármelyik *mantráról* adott bármilyen fordítás hiányos, tökéletlen és nem egyezik meg a *mantra* jelentésével.”

Nem pusztán az archaikus és a modern nyelvek közötti különbség, valamint a kétszeres, szanszkrit–angol–magyar nyelvi áttétel miatt, hanem a fentiek komplex problematikája okán is fenn tartásokkal kell kezelnünk tehát az alábbi fordításokat. Filológiai értékük, bár ilyennel is rendelkeznek, nem kellően nagy.

Ugyanakkor kiválasztásuk momentumaitól kezdve felmutatnak egy másmilyen értéket, amit a *magasrendű iránti odaadásnak* hívhatunk. Ahogyan e bölcséleti költemények megismerésének, majd (legalább hozzávetőleges) megismertetésének az igénye a fordítóban felébredt – és itt nem a saját szerény hozzájárulásunkra utalunk –, ahogyan az évek során különböző ünnepi alkalmakkal lefordításra kerültek, mindez értékes *intenzív odaadást* mutat nemcsak Ādi Śaṅkarācārya személye, de az ő *irányulásai* iránt is. Olyan odaadást, amelyet kevésbé vagy egyáltalán nem lehet doktrínákon keresztül átadni és megtanulni, sokkal inkább személyes példák és – legelső sorban – azok *meglátása, megértése és átélése* révén.

A magunk részéről elfogadjuk, hogy az alábbi költemények szerzője Śaṅkara; hogy a hagyomány nem véletlenül és alaptalanul tulajdonítja őket Ādi Śaṅkarācāryának. Śaṅkara Śivával azonosult személyt jelöl, a Śaṅkarācārya pedig illetően tanítókat, akiknek tanításai szoros kapcsolatban állnak Ādi Śaṅkarācārya Bhagavatpādáéval.

TISZTELETADÁS (*Totakācārya*)

NYOLC HIMNIKUS VERSSZAK

Ó, Szentiratok tejóceán-teljességének ismerője!
A hatalmas *upanisad*-kincs témáinak magyarázója!
Makulátlan lábaiddal összekapcsolódom a szívemben.
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

Ó, Könyörület Óceánja! Ments meg, engem,
kinek szíve gyötrődik a születés tengernyi szenvedése miatt!
Értesd meg velem az összes bölcsélet igazságát!
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

Ó, Ki nemes intellektussal jártas vagy az önkeresésben,
Általad válnak (igazán) boldoggá az emberek!
Hadd lássam az Úr és a létező közötti bölcs különbséget!
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

Tudva, hogy valóban a Legfőbb Úr vagy,
elsöprő öröm támad szívemben.
Oltalmaz a káprázat hatalmas óceánjától!
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

Az Egységlátás vágya csak akkor tör fel, Általad,
mikor erényes tettek születnek, bőségesen, minden irányba.
Oltalmazd e szerfelett gyámoltalant!
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

Ó, Tanító! A világ megmentéséért a Hatalmas
különféle formákat Magára öltve, álruhában vándorolt.
Ezek által ragyogsz Te, mint a Nap!
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

Ó, Mesterek legnagyobbika! Legfőbb Úr, kinek a bika zászlaja!
Egyetlen bölcs sem fogható Hozzád, Ki könyörületes vagy azokhoz,
akik menedéket vettek Nálad, Igazság Kincstára!
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

A tudás egyetlen ágát sem értem magamtól helyesen,
a legkisebb jólétet sem birtokolhatom Nélküled, ó, Mester!
Adományozd nekem közvetlen kegyelmed!
Légy a menedékem, ó, Śāṅkara mester!

fordította: KIRÁLY LILIAM¹

¹ Az eredeti cím: *Totakāṣṭakam*. A fordítás forrásául szolgált: T. M. P. Mahadevan: *The Hymns of Śāṅkara*. Delhi, 1997, Motilal Banarsidass, 173–176. o. Készült Mahadevan professzor angol fordítása alapján, a szanszkrit eredetihez igazítva.

NYOLC HIMNUSZ ÉS KÖLTEMÉNY (*Śaṅkarācārya*)

AZ ÖT DRÁGAKŐ RAGYOGÁSÚ GAṆEŚA HIMNUSZA

Gömbölyded édességgel kezében, derűsen, mindig eléri a megszabadulást.
Homlokdíszé holdsarló, kiválók oltalmazója, Úrnélküli, páratlan Úr.
Elefántdémon elpusztítója, Ki nyomban eltörli a gonoszt az előtte meghajlókából.
Őt, Vināyakát tisztetem!

Folyton a Legfőbb Úr segítségével folyamodok, Ki megfélemlíti az Őt nem tisztelőket,
Ki rettegést hoz az ellene szegülőknél. Mint felkelő Nap, ragyog,
istenek és démonok tisztelik, eloszlatja hívei súlyos veszedelmeit.
Istenek Ura, elefántok Ura, Śiva szolgálóinak Ura, Ki fölemeli a Létfölköt.

Hódolattal leborulok az Úr előtt, Ki a jó előidézője minden világban.
Elpusztítja az elefántdémont, nem kishasú, fenséges elefántarcú,
mindent átható, elpusztíthatatlan Isten, a kegyelem és türelem tárháza.
Üdvöt és dicsőséget adományoz tisztelőinek, megtisztítja elméjüket, ragyogó Úr.

Menedéket keresek ezen Őselefánt-Istennél, Ki eltörli a szerencsétlenek szenvedését,
Ki a szentiratok értelme, Śiva idősebb fia, démonok elpusztítója.
Összezuzza az istenek ellenségeinek büszkeségét, félelmetes Úr, a világ elpusztítója.
Ő Dhanañjaya és mások éke, Kinek szentélyeit ömlő *ichor* árasztja el.

Mindig a Legfőbb Egyagyarúra gondolok,
Kinek elbájoló agyara kápráztatón ragyog.
Śiva fia, a Halál Urának elpusztítója, formája elképzelhetetlen, végtelen.
Minden akadályt elhárító, *yogīk* szívében mindig bennrejlő.

Aki nap mint nap, hódolattal recitálja e himnuszt hajnalban,
Gaṇeśát dicsőítve, Rajta meditálva a szívében, eléri a betegségtől való megszabadulást,
biztosítja az üdvös tanulást, a jó eredményeket és a békés életet,
s éppen nyolcszoros emberfölötti erőt nyer el rövidesen.

fordította: KIRÁLY LILIAM²

² Az eredeti cím: *Gaṇeśa-pañcaratna-stotra*. (A „Gaṇeśa öt drágakő ragyogású himnusza” jelentéssel is bír.) A fordítás forrásául szolgált: *The Voice of Sankara. A collection of a few devotional hymns and minor philosophical poems*. 1. köt. Kacheepuram, 2003, Sri Kanchi Kamakoti Peetam, 9–12. o. Készült Śrī A. V. Nagaraja Sarma angol fordítása alapján.

A HITVESÉVEL AZONOS LEGFŐBB ÚR HIMNUSZA

Hódolat Śivának és Śivānak (Umānak), az örökifjú párnak,
Kik kölcsönös ölelésben tartják egymást.
Újra és újra hódolatomat ajánlom a bikás-lobogójúnak
és a Hegyek Királya szeretett leányának:
Śaṅkarának (Śivának) és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és Śivānak, kiknek vidám ünnepeket tartanak,
Kik az imákkal kért vágyott dolgokat megadják,
lábaikat pedig Nārāyaṇa imádja.
Hódolat egykor és most:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és Śivānak, a szent bikán lovaglólóknak,
a Brahmā, Viṣṇu és Indra által imádottaknak,
a szent hamuval és sáfránnyal bekenteknek.
Hódolat és hódolat:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és hitvesének, az univerzum Istenének és Istennőjének,
a világok világfölötti urainak, a jólét megtestesüléseinek.
Örök hódolatomat ajánlom
az Indra és mások által tisztelteknél:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és hitvesének, Akiken kívül nincs más gyógyír.
Ők a szent szótagok elzárásának kapujában örvendezők,
az univerzum teremtése, fenntartása és feloldása kozmikus tetteit előidézők.
Ismételt üdvözléssel hódolok:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és hitvesének, Akikben a gyönyörök csúcsára lelünk,
és Akiknek lótosz-szívei egymáshoz oly közel állnak.
Hódolat egykor és most,
Kik mindig jót tesznek minden világnak:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és Śivānak, Kik elpusztítják e sötét kor gonoszait.
Egyszerre vállalták magukra csontváz és kedvező dolgok formáját,
újfent Nekik, az isteni párnak hódolok,
a Kailāsa lakóinak:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és hitvesének, Akik eloszlatnak minden gonoszságot,
Kik minden világ legfőbb létét képezik,
hatalmuk korlátlan, és a szentiratok követése révén érhetők el.
Nekik ajánlom hódolatom:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és egy szekérre szállt házának,
Kiknek a Nap és a Hold, és tűz van a szemében,
lótusz-arcuk pedig Teliholdra emlékeztet.
Hadd ajánljam hódolataim árját:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és hitvesének, a csapzott tincsűeknek,
Kik öregségtől és halandóságtól mentesek.
Szakadatlanul tisztelgek a Janārdana
és a lótoszból-született Teremtő által imádott
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és házának, a háromszeműeknek,
Kik *bilva* és jázmin egyetlen füzére.
Újra és újra tiszteletemet ajánlom
a szépség és a derű jegyét viselő isteni párnak:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Hódolat Śivának és hitvesének, a létezők védelmezőinek.
Szívük mindhárom világot óvja,
Akiknek mindig hódolok,
s istenek és démonok egyképpen áldoznak:
Śaṅkarának és Pārvatīnak.

Aki e Śivához és Pārvatīhoz írt tizenkét versszakból álló himnuszt
reggel, délben és este odaadóan recitálja,
a tökéletes jólét gyümölcsét élvezi, száz évig él,
és végül eléri Śiva világát.

fordította: KIRÁLY LILIAM³

³ Az eredeti cím: *Umāmaheśvarastotram*. (Umā itt Pārvatī neve. „A legfőbb Úrral azonos hitves himnusza” jelentéssel is bír.) A fordítás forrásául szolgált: *The Voice of Sankara*. 1. köt. Id. kiad. 45–53. o. Készült P. Thirugnanasambandam professzor angol fordítása alapján.

KÁPRÁZATRA LESÚJTÓ
Hódoló ének Góvindához

1. Imádd az Urat, imádd az Urat,
az Urat imádd, ó, bolond!
Mikor letelik a kiszabott idő,
nyelvtani szabályok ismétlése nem ment meg, nem ment meg.
2. Ó, bolond! Hagyj fel a jólét hajszolásával,
foszd meg elmédet a szenvedélytől,
a Valóságról alkoss gondolatokat! Amit ezzel nyersz,
mit múltbéli cselekedeteiddel beteljesítettél, a tudat megelégedése.
3. Vonzó női formát nézve,
ne engedj a féktelen káprázatnak.
Csupán hús és zsír módosulata az.
Jól véd ezt elmédbe, újra és újra!
4. Tünékeny a vízcsepp a lótusz szirmán,
ugyanígy az élet, módfelett ingatag.
Tudd, az egész világot betegség és gőg emészti,
és fájdalommal sújt reá.
5. Amíg képes vagy pénzt keresni,
függőségeidhez tapadsz.
Aztán, mikor beteg testtel élsz,
senki sem szól jó szót hozzád majd.
6. Míg a lélegzet a testben lakozik,
jólétével foglalkoznak a háztartók.
Ám mikor a pusztulásakor távozik,
függésben élők rettegnek ugyanazon testtől.
7. Ha a fiúgyermek a testgyakorláshoz,
az ifjú a leányhoz kötődik,
az öregember pedig az aggódáshoz,
a Legfőbb *brahman*hoz, ó jaj, nem kötődik senki sem!
8. Ki a feleséged? Ki fiad?
Rendkívül csodálatos, valóban, e tapasztalásfolyamat!
Kitől vagy? Ki vagy? Miért jöttél?
Ó, testvér, ezek igazságára gondolj itt.
9. A jók társasága által támad a nem-kötődés,
a nem-kötődés által a káprázat-nélküliség,
a káprázat-nélküliség által a rendíthetetlenség,
a rendíthetetlenség által az életben-megszabadulás.

10. Mikor a fiatalság elmúlik, hová lesz a buja játék?
Elpárologván a víz, milyen a tó?
Elfogyván a pénz, mihez tapadsz?
Mikor ismert az igazság, miféle a tapasztalási folyamat?
11. Ne hivalkodj jóléttel, származással, fiatalsággal,
az idő pillanat alatt elsodorja az összeset.
Hátrahagyva mindezt, minek természete illúzió,
megismerve a *brahman* állapotát, abba lépj be.
12. Nappal és éj, alkony és hajnal,
tél és tavasz ismétlődik egyre.
Az idő megréfál, az élet tovaszáll,
a vágyak szele mégsem hagy el.
13. Miért aggódsz feleség, jólét vagy bármi miatt?
Ő, örült, nem létezik számodra az Egy, ki ezeket elrendelte?
A három világban egyedül jókkal való társulás szolgálhat
tutajként a születések tengerén való átkeléshez.
14. Fakó fürtű aszkéták és borotvált fejűek,
szálanként kihúzgált hajúak, magukat okkerszín lepellel álcázók,
bolondok, akik látszanak, de nem látnak;
e különféle álcákat a has megtöltéséért viselik.
15. A test megvénül, a fej őszbe vált.
A száj fogatlan lesz,
öregember bottal jár.
A vágyak sokasága mégsem távozik.
16. Előtte a tűz, mögötte a Nap,
éjjel térde aszketikusan állához szorul.
Markába alamizsnát kap, és fák alatt él,
a vágyak köteléke mégsem hagyja el.
17. Van, aki zárandokútra megy a Gangeszhez és az óceánhoz,
gondosan betartja fogadalmait, vagy felajánlásokat tesz.
Ám ha tudatlan, az összes bölcséleti iskola szerint
nem éri el a megszabadulást, száz életen keresztül sem.
18. Templomokban élve, vagy fák tövében,
a földön aludva, vagy szarvasbőrt viselve,
lemondva minden tulajdonról és élvezetről,
kinek ne szerezne örömet a szenvedélymentesség?
19. Gyakoroljon bár valaki koncentrációt, vagy engedjen az élvezetnek,
lelje örömét társaságban, vagy legyen egyedülletben,
csak az boldog, boldog és valóban boldog,
kinek tudata a *brahman*ban vigad.

20. Aki tanulmányozta a *Bhagavad-gītā*t, ha csak keveset is,
ki ivott egy cseppet a Gangesz vizéből, ha csak egyszer is,
aki áldozatot mutatott be Mura démon elpusztítójának (Kṛṣṇának),
nem kerül összetűzésbe Yamával (a Halál Urával).
21. Ismétlődő születés, ismétlődő halál,
anyaméhben lenni újra és újra,
hosszú és nehéz átkelés a vándorlás e folyamán.
Ments meg, ó, Mura Elpusztítója, kegyelmed révén!
22. Aki utcán talált rongyokból készült ruhát visel,
aki az érdemen és érdemtelenségen túli ösvényen jár,
a *yogī*, ki elméjét a *yogában* feladta,
éppúgy vigadozik (a *brahmanban*), mint egy gyermek vagy bolond.
23. Ki vagy? Ki vagyok én? Miért jöttem?
Ki az anyám? Ki az apám?
Ekként vizsgálódva hagyd el az egész világot,
mely álmot idéz és lényeg nélküli.
24. De benned, bennem és másutt is, egyedül Viṣṇu lakozik,
hiába haragszol rám számonkérésem miatt.
Lásd az Önvalót mindenben,
add fel a tudatlanságot, a különbözőzés okát, mindenütt.
25. Ne tégy erőfeszítést harcra, sem arra, hogy szövetségre lépj,
hogyan ellenség, barát, fiú, vagy rokon legyél.
Ha rövid úton el akarod érni Viṣṇu állapotát,
azonos tudattal fordulj mindenhez.
26. Hogy elhagyj vágyat, haragot, mohóságot és káprázatot,
végezz önkutatást: „Ki vagyok én?”
Bolondok, akik nem ismerik az Önvalót,
pokol rabjaiként gyötrődnek.
27. Énekeld a *Bhagavad-gītā*t és Isten ezer nevét,
meditálj mindig Lakṣmī Urának (Viṣṇu) formáján.
Vezesd elméd a jók társaságába,
gazdagságodat pedig oszd szét a rászorulóknak közt.
28. Könnyű érzéki örömhöz jutni,
azután a test betegsége, íme, megjelenik,
habár a világ számára a halál a menedék,
annak is, ki nem hagyja el bűnös útjait.
29. A jólét nem-jólét, így meditálj mindig.
A legkevésbé sem származik öröm belőle, ez az igazság.
A jólétért még egy kisfiú is aggódik,
mindenütt így megy ez.

30. Légzésszabályozás, befeléfordulás,
örökkévaló és nem-örökkévaló megkülönböztetését fenntartó vizsgálódás;
a tudat ellenőrzésének állapota mantrák ismétlésével társítva,
ezeket végezd nagy gonddal.
31. Ha teljesen a mester lótuszlábainak adod magad,
hamarosan megszabadulsz a vándorlás folyamától
az érzékek és elme ellenőrzése által,
látni fogod a szívedben lakozó Istenséget.

fordította: KIRÁLY LILIAM és HORVÁTH RÓBERT⁴

⁴ Az eredeti cím: *Mohamudgara. Bhaja Govindam*. (A további címváltozatokkal – és a költemény hitelességével – kapcsolatban ld. az itt hivatkozott mű 33–35. oldalát.) A fordítás forrásául szolgált: T. M. P. Mahadevan: *The Hymns of Śaṅkara*. Id. kiad. 37–77. o. Készült Śrī Mahadevan angol fordítása alapján, a szanszkrit eredetihez igazítva. (Svayaṁprakāśa svāmī híres kommentárja a következő versszakokat tulajdonítja bizonyosan Ādi Śaṅkarācāryának, ebben a sorrendben: 2, 29, 8, 4, 11, 3, 18, 26, 12, 13, 24ab és 25cd, 17.)

Különféle lenyűgöző ruhákba öltözött és aranyékszerekkel díszített városi férfiakat és fiatal nőket nézni, mint képeket, tudatában lévén annak, amit éppen lát, és vidáman elkeveredve velük: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Az erdőben kedves koronájú, lombjától és gyümölcsseinek súlyától lehajló, nagy árnyat adó fákat szemlélni, melyeken madárkák dalolnak édesen, nappal imára, éjjel pedig pihenésre véve igénybe alattuk a földet: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Olykor palotában élni, majd gazdag kastélyban, egyszer hegyen, máskor folyó partján valahol, aztán önmegfékezésben jeles aszkéták kunyhójában: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Fiúk társaságában tapssal mulatozni valahol, majd másutt kacagó fiatal lányokkal lenni, aztán nehéz szívű, tépelődő öregekkel sírni: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Egyszer tanultakkal társalogni, s buzgón tanulni, máskor kiváló költőkkel, versformákban, poétikus érzelmekkel írni, miközben páratlan érvelőkkel helyes gondolkozást gyakorlunk: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Olykor forma nélküli meditáció gyakorlásával elfoglalva, majd az Úr örömteli és alázatos imádatával, illatozó, kinyílt virágokat vagy gyönyörű szirmokat és leveleket áldozva: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Neveket recitálni örömkönnyekkel a szemben, egyszer Śiva hitvesét, máskor Śambhuét (Śivát), megint máskor Viṣṇuét, egyszer Gaṇapatiét, majd megint máskor a látható Napét: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Megfürödni a Gangesz, majd egy kút, máskor egy víztároló vizében, hidegben, vagy melegben, s azután hamuval bekenni a testet kámforfehérre: a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dikṣā*), mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Egyszer az ébrenlét állapotában lenni, jól működtetve az érzékszerveket
tárgyak közepette, máskor álomállapotban, abban megjelenő objektumokat élvezve,
majd a mélyalvás állapotában, folyamatosan annak üdvét ízelve:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Olykor mezítelenül, máskor drága díszöltözetben,
azután derékra tekert tigrisbőrrel,
féken tartott elmével, teljes visszahúzódásban, az igaz szívben örvendezve:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

A *sattva-guṇā*ban megmaradva, majd a *rajas-guṇa* által készttetve,
azután a *tamas* által befolyásoltan, később pedig mindháromtól mentesen,
majd világi emberként, azután, íme, a védikus tanok birodalmában boldogan időzve:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Valamikor a csendet figyelve, majd hevesen szóbeli vitákban,
olykor hangtalan mosollyal a veleszületett örömben időzni hirtelen,
máskor egy világi ember ténykedésének figyelésével elfoglalva:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Egyszer rizsgolyót adni saját szájából a *śaktik* nyitott lótosz-szájába,
máskor kívülről helyezni bele, így nyilvánítva ki a Nem-kettőiséget,
melyben a saját Önvaló és a más megkülönböztetése eltűnik:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Nyugodtan élni valahol *śaivák*, másutt *śākták* társaságában,
azután Viṣṇu, vagy Sūrya imádóival lenni együtt csendesen,
majd Gaṇapati híveivel időzni, felszámolva a kettősség megkülönböztetését:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Śiva önnön tiszta formáját forma-nélkülinek látva,
máskor *guṇák*hoz kapcsolódó formáját tudatosítva,
néha minderre csodaként tekintve, máskor bennük örvendezve:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Mindent Nem-kettőnek, örökkévalónak és oltalmazónak tekintve,
a *mahāvākyák* megvalósítása, értelmük gyakorlása következtében,
kettősségtől mentesen és mindig a Śiva szót mondva:
a bölcsét, kinek tudatlanságát eloszlatta a guru kegyelme (*dīkṣā*),
mindez egyáltalán nem téveszti meg.

Amennyiben az áldott emberi létező újra és újra belemerül az intuitív üdv tengerébe,
a Legfőbb Śivában gyökerező megszabadulás ezen állapotához folyamodik,
a guru nektárt csepegtető, kegyelemteljes pillantása által pedig elérheti,
Akit a bölcs *yogī*nek, lemondottnak és megvilágosodottnak nevez.

fordította: KIRÁLY LILIAM⁵

⁵ Az eredeti cím: *Jīvanmuktānandalahari*. A fordítás forrásául szolgált: *The Voice of Sankara*. 1. köt. Id. kiad. 163–172. o. Készült Dr. N. Gangadharan angol fordítása alapján.

ŚIVA ELME ÁLTALI TISZTELETE

Annak a *liṅgam*nak hódolok, Ki bennem Önmagamként él,
szívem illuzórius lóthuszában, odaadásom folyójában,
melynek tiszta vizében fürösztöm, naponta feláldozva Neki e lóthuszt
az állandóságot megvalósított, születésektől mentes meditációban.

Drágakövekkel ékesített trónt, Himálaja havából készített fürdőt áldozok Neked;
drágakövekkel kivarrt, szent selyemből készített ruhába öltöztetlek,
szantált és pézsmát áldozok Neked, *bilva*- és *champaka*-füzért, és szent lámpást.
Mindezt elmém templomkapujában teszem, s kérlek, kegyes Isten, minden létező Ura,
fogadd el áldozataimat.

*Pāyasam*ot áldozok Neked, kilencfajta drágakövel díszített arany edényben;
ötféle, tejből készített ételt áldozok Neked, és gyümölcsből készült *pānakam*ot,
finom, édes illatú vizet ajánlok Neked, kámfort égetve és csengettyűzve.
Bétellevelet és -diót áldozok, s mindezt elmém templomkapujában, Irántad érzett
mély odaadással.

Díszes emelvényt, gyönyörű legyezőket és ragyogó tükröt ajánlok fel Neked;
táncot és zenét áldozok Neked, melyet *viṇān*, *mṛdaṅgān*, *bherīn* és *kāhalān* játszom,
teljes leborulást ajánlok fel Neked, nyolc tagommal érintve a földet, s különféle
himnuszokat énekelek.

Mindezt elmém templomkapujában teszem, s kérlek, kegyesen fogadd el
az én tiszteletemként.

Te vagy a Lényegem, a Hegy Istenője az elmém, az öt életszél bennem a kísérőid;
az érzékeimet örömmel töltő dolgok áldozati szertartásaid, az alvásom mély meditáció,
minden lépésem Téged jár körül, minden szavam Hozzád szóló ima.
Ó, Uram, minden, amit mondok és teszek, tiszteletem formája Irántad.

Kérlek, bocsásd meg mindazt, amit kezeimmel, cselekedeteimmel és testemmel,
hallásommal, látásommal és gondolataimmal elkövettem,
akár helytelenek, akár helyesek voltak...
Dicsőség, dicsőség Néked, Önlétű Nagy Isten!

Anyám Pārvatī istennő,
atyám a Nagy Úr (Śiva),
barátaim Śiva követői,
lakhelyem a Három Világ.

fordította: KIRÁLY LILIAM⁶

⁶ Az eredeti cím: *Śivamānasapūja*. A fordítás forrásául szolgált: http://www.sankaracharya.org/shiva_manasa_pooja.php (utoljára megtekintve: 2010. 10. 01.). Készült P. R. Ramachander angol fordítása alapján, *minimalisan* a szanszkrit eredetihez igazítva.

A HAJNALI FELIDÉZÉS HIMNUSZA

Hajnalban felidézem a szív(em)ben ragyogó Önvaló Igazságát,
amely lét-tudat-öröm, a *paramahaṇsa* célja, a negyedik (állapot),
állandó az álom, az ébrenlét és a mélyalvás állapotaiban;
ez az oszthatatlan *brahman* vagyok, nem az elemek összessége.

Hajnalban dicsőítem az elme és beszéd által Kimondhatatlant,
melynek áldása által fénylik fel az összes szó,
melyet a szentiratok az „ez sem, ez sem” szavakkal írnak le;
legkiválóbb, istenek Ura, nem-született, változatlan.

Hajnalban köszöntöm a sötétséget eloszlató Fényt,
amely teljes, az örökkévalóság állapota, és a Legfőbbnek nevezzük,
mely a világ formáját ölti, mégsem az,
pontosan, ahogy egy kötelet kígyónak nézünk.

E három sokat ígérő versszak a három világ csodás éke,
aki hajnalonta ismétli, megérinti a Legfőbb lábait.

fordította: KIRÁLY LILIAM és HORVÁTH RÓBERT⁷

⁷ Az eredeti cím: *Prataḥ-smaraṇa-stotram*. A fordítás forrásául szolgált: *Daily Prayers*. Cuttack, 2002., Prajnana Mission, 8–10. o. Készült Paramahaṇsa Prajñānanda angol fordítása alapján, a szanszkrit eredetihez igazítva. Figyelembe véve Svāmī Veda Bhāratī fordításrészletét (*Mantra és meditáció*. Ford. Papp József. Budapest, 2007, Filosz/Jóga Vidjá/, 105. o.).

A JELLEGZETESSÉGEK-NÉLKÜL-VALÓ ELME ÁLTALI TISZTELETE

A Tanítvány szólt:

1. Az oszthatatlan lét-tudat-boldogságban,
a képzetektől mentes Egy-természetben,
a nem-kettős állapotban maradvá,
miként végezendő a hódolat (*pūja*)?
2. Hogyan lehetséges az invokáció (*āvāhana*) a Teljes,
a testtartás (*āsana*) a Mindent-tartó,
a lábmosás (*pādya*) az Áttetsző,
a víz felajánlása (*arghya*) és kortyolása (*ācamana*) a Tiszta számára?
3. Miért a Makulátlan megfüröztetése (*snāna*),
a Mindenséget-gyomrában-hordó öltözéke (*vastra*)?
Leszármazás- és kasztnélküli számára
miért a szent zsinór viselése (*upavīta*)?
4. Mi a szantálkrém (*gandha*) a Foltatlan,
s a virágok (*puspa*) a Szagtalan számára?
Milyen a Különbözőség-nélküli éke (*bhūṣa*),
a Forma-nélküli dísz (*alanikāra*)?
5. Miféle a füstölő (*dhūpa*) a Romolhatatlan,
a lámpás (*dīpa*) Mindennek Tanúja számára?
Miben áll itt az ételfelajánlás (*naivedya*),
Annak, Ki egyedül saját üdvével töltkezik?
6. A Mindenséget boldoggá-tevőnek,
az önmagát megvilágító tudatosság-formájúnak,
a Nap és más csillagok ébresztőjének
miféle bétel (*tāmbūla*) a sajátja?
7. A *śrutik* által megénekeltnek
milyen kámforáldozat (*nirūjana*) mutatható be?
Miként járható körül (*pradakṣiṇa*) a Végtelen,
a nem-kettős valóság Tanújele?
8. A Védák szavai által megismerhetetlent
milyen himnusz (*stotra*) szólítja meg?
A Kívül-belül-található számára
miféle elbocsátó szertartás (*udvāsana*) mutatható be?

A Mester szólt:

9. Az ékkövel díszített Önvaló-*lingát* tisztelem,
a szív *māyā*-városának illuzórius testében lakozót,
a tiszta gondolatok hit-folyójában füröszttött (*abhiṣeka*),
állandó *samādhi* virágaival ékesített újra-nem-születettet.

10. Ez az egyedül fennmaradó vagyok,
így invokálandó (*āvāhana*) Śiva,
felvéve majd az *āsanāt*, mely
az Önvalóban megalapozott saját lét értése.
11. Erény és bűn szenvedélye
nem tapad hozzám, így fogva fel
a lábmosást (*pādya*), bölcsen,
minden tisztátalanság eltörlésévé válik.
12. Kezdet nélkül folytatott,
gyökértudatlanságot hordozó víz
loccsantása az Önvaló-*lingára*,
az igazi vízáldozat (*arghya*).
13. A *brahman*-boldogság óceánhulláma
milliomod cseppnyi része,
melyet Indráék isznak,
így tekint a kortyolásra (*ācamana*).
14. A *brahman*-boldogság vizei valójában
elárasztanak minden világot.
Eme oszthatatlan meditáció, így,
az Önvaló megfüröszttése (*abhiṣecana*).
15. A tudatosság fátyolozatlan fénye,
a ragyogás maga vagyok. Ezt gondolni
az Önvaló-*linga* igazi öltözeke (*vastra*).
Valóban így kell gondolnia a bölcsnek.
16. Három *guṇa* természetével bíró,
végnélküli, világ-füzér fonala vagyok.
Ennek valódi bizonyossága
a legfőbb rátekintés a szent zsinórra (*upavīta*).
17. Ezek a számtalan benyomással
vegyülő illatok általam,
nem másvalaki által tartatnak fenn.
E vizsgálódás lesz az Önvaló szantálkrémje (*candana*).
18. A *rajas–sattva–tamas* módosulásról való lemondást
jelképező számmagokkal (*tila*) és rizsszemekkel (*akṣata*)
áldozz az Önvaló-*lingának* örökké,
az életben-megszabadulás elérése érdekében.
19. Az Úr, a Mester és az Önvaló e hármas
megkülönböztetésétől tartózkodva,
a nem-kettőség *bilva*-leveleivel
áldozz Śivának mint az Önvaló-*lingának*.

20. Minden benyomásról való lemondásként
gondolj a Neki gyújtott füstölőre (*dhūpa*).
A ragyogásból álló Önvaló tudása
a bölcs lámpás-felmutatása (*dīpa*).
21. Az Önvaló-*ling*ának felajánlott étel (*naivedya*)
Brahmā-világtojásként ismert eledel.
A zamatos édes ital a boldogság nektárja,
mely (magáért) Mrtyuért (Śiváért) fűszerezett (*upaṣecana*).
22. A kézmosásra (*hasta prakṣāḷana*) úgy figyelj,
mint a nemtudás szennyeződésmaradványaitól
történő megtisztulásra a tudás vizében
a tiszta Önvaló-*ling*áért.
23. A bétel (*tāmbūla*) rágása
az űs-szenvedély-*guṇa* kiüresítése
a Legfőbb Önvalóval azonos Śiváért,
lemondás a szenvedély által kihelyezett tárgyak élvezetéről.
24. A kámforfény felajánlása (*nīrājana*) az Önvalónak,
a nemtudás sötétségének eltörlése itt,
a saját *brahman*-természetről való tudás
izzó megvilágító ereje által.
25. A virágáldozatra (*puṣpāñjali*) különösen úgy figyelj,
mint a változatos alakú *brahman*
füzérekkel ékesítésére (*alanikṛtam*),
mint a teljesen boldog Önvaló érzékelésére.
26. Keringő Brahmā-világtojások
ezreiből álló Úr, a Legfelsőbb,
a mozdulatlan természetű vagyok.
Ez a meditáció a körüljárás (*pradakṣiṇa*).
27. Tényleg engem köszönt a Mindenség,
nincs más rajtam kívül, kinek hódol.
Valóban így szemlélni,
az Önvaló-*ling*a hódolata (*vandana*).
28. Önmagam igaz cselekedete, mondják,
azt tenni, hogy nincs mit megtenni.
Az istennevek dicsérete (*nāmakīrtana*)
a nevet és formát meghaladó Önmagam értése.
29. Hallgatni (*śrāvana*) arra az Istenre,
megérteni, hogy nem létezik semmi hallott.
Gondolni (*manana*) az Önvaló-*ling*ára, hasonlóképpen,
megérteni, hogy nem létezik semmi gondolt.

30. Tudni, hogy nem létezik semmi, amin meditálok,
az Önvaló mély meditációja (*nididhyāsana*).
Mentesnek lenni minden elterelő kivetítéstől,
az Önvalónak-megmaradás.
31. Amit Önvaló-*samādhin*ak neveznek,
nem a más tudatosításának tévelygése,
hanem *brahmankénti* lét az,
mit a tudat elnyugvásának hívnak.
32. Így, a vedānta szabályainak megfelelően,
a saját Önvaló-*lingát* tisztelve,
egészen a halálig, vagy akár egy pillanatig,
teljes nyugalomban, összeszedettséggel,
33. minden rossz hajlam hálójától,
mint láb porától, szabaduljon az ember.
Elszakadva nem-tudás kimozdító áradatától
megszerzi a megszabadulás boldogságát.

Itt végződik az Igentisztelt Magasztos Śaṅkara alkotása,
melynek címe „A Jellegzetességek-nélkül-való elme általi tisztelete”.

fordította: HORVÁTH RÓBERT⁸

⁸ Az eredeti cím: *Nirguṇamānasapūja*. (A „Jellegzetességek nélkül való elmebeli tisztelet” jelentéssel is bír.) A fordítás forrásául szolgált: Śrī Śaṅkara: *Nirguṇa Mānasa Pūja. Worship of the Attributeless One in the Mind*. Santa Cruz (CA), 1993, Society of Abidance in Truth. Készült a szanszkrit eredeti alapján, figyelembe véve Dr. H. Ramanamoorthy (uo.) és Swami Yogananda Sarasvati (http://www.sankaracharya.org/nirguna_mana-sa_puja.php [utoljára megtekintve: 2010. 10. 13.]) angol nyelvű fordításait. A zárójelben található kifejezések a hindú istentisztelet (*pūja*) módjait és eszközeit (*upacāra*) jelölik. A 9. versszak azonos a *Śivamānasapūja* 1. versszakával.

TÍZ VERSSZAK

Sem föld, sem víz, sem tűz, sem levegő,
sem tér, sem érzékszerv, vagy összességük sem (vagyok).
Mert ingatagok, és a mélyalvásban megalapozott,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Sem kasztok, sem az életszakaszokat irányító törvényeik,
még koncentráció, meditáció, *yoga* sem tartozik hozzám.
A nem-önvalótól függő én-és-enyém rávetítés megszűnt,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Sem anya, vagy atya, sem istenek, sem világok,
sem Védák, sem áldozatok, sem zarándokhelyek, mint mondják,
nem léteznek a mélyalváskor, mivel önmaguk üres,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Sem *sāṅkhya*-követő, sem *śaiva*, sem öt-isten-hívő,
sem dzsaina, sem *mīmāṃsaka* vagy más (nem vagyok).
Mert az egyedi megtapasztalás a tiszta önvaló-volt,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Sem fent, sem lent, sem bent, sem kint,
sem középen, sem átellenben, sem keleti és nyugati irányban (nem vagyok).
Mert mindent átható éter, oszthatatlan természetű,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Sem fehér, sem fekete, sem vörös, sem sárga,
sem kicsi, sem nagy, sem rövid, sem hosszú (nem vagyok).
Mert a formanélküli – minthogy fénytermészetű –,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Sem előíró, sem előírt, sem tanítvány, sem tanító (nem vagyok),
vagyis sem te, sem én, sem ez a jelenségvilág itt.
Az önformájú tudatosság nem tűr választást,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Ébrenlét sem, és még csak álom vagy mélyalvás sem,
sem világ, sem álomizzás vagy mélyalvás-megismerés (nem vagyok).
Mert e három mibenléte nemtudás, a negyedik,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

Mert a mindent átható, valódi cél,
természete magára alapozott, mástól nem függ,
így hát a világ, mely más, mint Az, jelentőség nélküli,
Śiva, az egyetlen fennmaradó, vagyok egyedül.

De mégcsak nem is egy, Tőle különböző más, akkor hogyan lehetne?
Sem egyedüli, sem nem-egyedüli,
sem üres, sem nem-üres, mert nem-kettős.
Hogyan írhatnám le, Amit a teljes *vedānta* erősít meg?

fordította: KIRÁLY LILIAM és HORVÁTH RÓBERT⁹

⁹ Az eredeti cím: *Daśaślokī*. A fordítás forrásául szolgált: *The Voice of Sankara*. 1. köt. Id. kiad. 191–196. o. Készült T. M. P. Mahadevan és N. Veezhinathan angol fordítása alapján, a szanszkrit eredetihez igazítva.

TARTALOM

René Guénon ❧ INDIA SZELLEMISÉGE /5

Śaṅkara ❧ NYOLC HIMNUSZ ÉS KÖLTEMÉNY /11

Buji Ferenc ❧ A *BHAKTI-MĀRGA* ÉS AZ EMÓCIÓ TIGRISE /31

René Guénon ❧ ŚRĪ RAMAṆA MAHARṢIRÓL /43

Horváth Róbert ❧ A *NEOADVĀITA* PROBLÉMA /50

Sunthar Visuvalingam ❧ TRANSZGRESSZÍV SZAKRALITÁS A HINDÚ TRADÍCIÓBAN /63

Lakshman Jee ❧ A *TURĪYA* HÉT ÁLLAPOTA /81

André Préau ❧ KALKI, VIṢṆU TIZEDIK *AVATĀRĀJA* A *KALKI-PURĀṆA* SZERINT /86

Ocskó Gábor ❧ EGY ELŐKÉSZÍTŐ SZELLEMI GYAKORLATSOR ÉS ELTÉRŐ MEGJELENÉSEI /98

Titus Burckhardt – Seyyed Hossein Nasr ❧ NÉGY LEVÉL KURT ALMQVISTNAK /109